

DOR DE BASARABIA

CÂNTARE ASUPRA CÂTORVA POEZII DE SUFLET ALE POETEI LIUBA SÎRBU, PRIVIND DORUL DE PLAIUL NATAL, BASARABIA

de *Melania Rusu Caragioiu*

Mă asociez atmosferei de dor și iubire care o înfășoară pe autoarea -poetă **Liuba Sîrbu**. Găsim în această persoană un poet român din Basarabia noastră, un entuziast director de revistă pentru copii, Revista „Pici voinict-Enfants braves”, Montreal, Canada, o prietenă neobosită a copiilor și un element cu veleități și afirmări notorii în cultura și cultivarea limbii române în țară și în Diaspora.

De curând la Salonul de cultură a Consulatului General al României din Montreal-Canada a avut loc lansarea celei de a treia cărți a poetei Liuba Sîrbu, Carte-casetă audio intitulată „Biochimii paralele”- o carte bijuterie care conține amprente artistice deosebite: Recită Maia Morgenstern, Muzica Eugen Doga, Grafica Vasile Bodnaru, Interpretare pian Matteo Ioan Chirilă, Ediție promoțională, Carte lansată video audio tot de către Artista Maia Morgenstern, marea personalitate care i-a prezentat public la Teatrul Evreiesc din Bucutrești și prima carte intitulată : „Oare luna are casă?”.

Constat deci și eu de a fi posesoarea fericită a două cărți ale autoarei Liuba Sîrbu și colaboratoare a revistei „Pici voinici-Enfants braves”.

Cu puțin timp în urmă autoarea mi-a încredințat cartea „ Oare are luna casă?” spre a o aduce printr-o prezentare proprie în fața Asociației Culturale Române din Montreal, for cuprinzând o multitudine de formațiuni, asocieri culturale și cenacluri spre a fi cunoscută în amănunțime.

Menționez că a avut și această prezentare făcută de mine un mare succes.

Inspirată fiind eu de amploarea prezentării cărții „*Bipochimii paralele*” și de faptul că începând de la vestimentația publicului în alb și negru, obligatoriu și continuând cu expopziția cămășilor în negru având ca emblemă imaginea cărții casetă audio „*Biochimii paralele*” și ea învețmântată tot în alb și negru.

Până la a ajunge de a o audia pe îndelete, voiesc de a reînvia atmosfera gândirii autoarei dând din nou la lumină prima sa carte: „Oare are luna casă?” prin care autoarea ne introduce în adâncimea revoltei justificate a plecării sale cu cei doi copii spre lumi mai democratice.

Am ales din acea carte plină de revoltă firească grupaul de mai jos care oferă spicuri din poeziile sale. Acest grupaj atinge toate tonalitățile unei fine sensibilități, având un fir ascendent de conduită. Personjele sau personificari de stări, evenimente, eu le numesc stări care acționează, se mișcă în spațiu și timp și nu în închipuirea noastră. Sfera din care poeta își alege impresiile este lumea reală din jurul său, al nostru. Aspirațiile, durerile, angoasele care nu ne dau pace și greu le găsim dezlegarea. Am încercat să scot la iveală pe parcursul expunerii, ceea ce am găsit esențial și ceea ce mi-a vorbit cald și convingător, după cum se va vedea în cele ce urmează, fiind totul împletit cu multa poezie a autoarei, departe fiind de mine gândul de a alcătui o cronică literară ci subliniind doar sentimentele care abundă în durere și dor.

Îmbrăcate în cuvinte și conotații poetice se desfășoară impresionând până la lacrimi dorul de spațiul sfânt, Basarabia, în care s-a născut poeta și neputința de a mai putea viețui acolo, totul împletit cu un dor sfâșietor

Găsim în periplu o poezie directă care se adresează celui care născut fiind din inima poporului român legiferează în **Basarabia ca limbă oficială**,

folosirea unei limbi străine, insul din conducerea propriului său neam, persoană care se pleacă în fața acestor legiuri străine, impuse, de a se schimba graiul străbun românesc din Basarabia. La fel, este aspru interpelat și cel care consimte să uite propria sa limbă română, vorbind doar limba cea impusă de asupritor.

Grupajul asupra căruia vreau să insist are ca preambul poezia „Limbii române”, poeta fiind nu numai un cunoscător al acestui nou curent literar atât de răspândit închinat Limbii române, ci prefirând din inspirația sa firul de dragoste pentru limba noastră atât de greu de apărat împotriva celor care vor să ne facă prin forță de a-l da uitării, în teritoriile vremelnice ocupate de alții. Să ascultăm citind acest poem frumos care descrie drama limbii noastre. **Poemul „Limbii române”**

Departate de te-or duce-n lume,
Pe unde omul n-a călcat,
Vor reveni firele-ți bune
La cerul care le-a udat.

De te-or închide-n întuneric,
Înlănțuită, zeci de ani,
Făclia îți va arde veșnic
În ciuda marilor dușmani.

De te vei transforma-n cenușă,
Totuna vei reînvia!
Căci Domnul ți-a lăsat la ușă
Puterea și iubirea Sa.

De te vor îngropa sub glie
Vei încolți neîncetat,
Moartea nu poate să nefie
Veșmântu-ți de la Domnul dat.

În continuare ne oprim terifiați asupra poeziei cu titlul „Nefericitului călău” și după acest vedict de răzbanare întrăm în sfârșit la depănarea poeziilor de amintiri dure, triste sau pline de dor.

Nefericitului călău

În țara ta, tu, cine ești:
Străjer sau șarpe trădător?
Cum poți Limba-ți s-o biciuiești
Născut fiind de tricolor?

În cer, cum vei aluneca
Graiu-ți la moarte condamnând?
La Dumnezeu, cum vei pleca
O altă limbă îngânând?

Cum poți la stele să privești,
Când darul de la Dumnezeu
De bună voie îl stârpești,
Nefericitele călău?

Vedem în poezia intitulată „Au vrut”, tragedia unor români scoși cu forța din plaiul în care s-au născut. Aci se amintește, mult acuzator, exilul crud impus de comuniști, răpirea proprietății celui exilat, impunerea steagului roșu, distrugerea personalității românului din Basarabia și a neutralizării culturii române din acest teritoriu. Arta, talentul poetei constă în a ști să redea artistic această realitate sfâșietoare. Iată poezia „ Au vrut”

Au vrut

să-ngroape ce strămoșii
Cu viața lor au apărat,
Ne-au învelit în steaguri roșii,
În trenul morții ne-au cărat.

Tot semănau peste ogoare
Sămânță de neadevăr,
Necunoscând c-a lor tractoare
Nu pot ajunge pân' la cer.

Nu poate secera s-ajungă
La rădăcina unei ploi,
Nici bolșevicii să distrugă
Cetatea Doinei scrisă-n noi.

Nu pot, din noi, pe Eminescu
Să-l smulgă. Cum de n-au știut?
Poemul lui ne e firescu'
Cu care-n sânge ne-am născut.

O Limbă Sfânt-avem pe lume,
O Limbă în care visăm
Că sârma de pe Prut apune
Și noi uniți pe veci suntem!

Dar până în realitate
Vom deveni un stat de drept,
Noi suntem frați fără de acte,
Prin adevărul scris în piept.

După atât de multe neajunsuri, impilări enumerate până acum , poeta Liuba Sârbu cade sub incidența pesimismului general și etern , al trecerii în neființă fără a se fi reușit să realizăm ceea ce am dorit. dar transpare și gândul că nimeni nu scapă, cum zice latinul, „nemini parcetur” nimeni nu este cruțat de acest sfârșit- deznodământ, eu înțelegând ,, nu numai cel asuprit dar și asupritorul, și ar fi bine ca asupritorul să înțeleagă acest mesaj al zădărniciiei... Dau citire poeziei ,, Azi spre mâine”.

Azi spre mâine

Azi suntem pe pământ,
Mâine-o boare de vânt.
Azi mai facem cărări,
Mâine-om fi doar tăceri.
Azi mai râdem în zori,
Mâine-om fi printre nori.
Azi fugim s-adunăm
Și grăbit ne-ndreptăm
Spre pământul bătut,
Spre un țarm neștiut.

O frumoasă paralelă între viața omului și a unei frunze, ne îndeamnă la meditație. Dar frunza își termină ciclul de viață după cum știm , iar omul este dator să lase în urma lui ceva folositor și mai ales un nume bun.
Poezia „**De ce ești trist**”

De ce ești trist
Omule zvăpăiat,

Când pe alee se așterne toamna
Și frunzele se scutură de-a valma?
Poate căderea lor te-a întristat?!

-Cum să nu mă-ntristez gând nelumesc?
Cui oare toamna nu-i aduce-aminte,
Că anii cad, fără-a rosti cuvinte,
Și eu, ca frunza, mă tot ofilesc?

-Tu de la frunză, omule, învață
Că tinerețea ta e trecătoare
Și chiar de va fi iarăși câmpu-n floare
Ea nu se-ntoarce și te schimbi la față.

Pe astă lume nu poți să trăiești
Decât o viață scurtă, pământescă,
Dar amintirea-ți o să dăinuiască
Prin faptele pe care le zidești.

„Balada sorții” este o alegorie. Ființele umane sunt legate de locul nașterii lor, precum păsările călătoare. Dorul de cuib le readuce de peste mări și țări, chiar cu sacrificiul vieții. Se întrevide cât de mult suferă o persoană smulsă din plaiul ei natal. „Balada sorții”

Balada sorții

Ascultă păsările călătoare,
Neobosite de atâta drum;
Văzut-au frumuseți necruțătoare
Pentru un ochi setos de-al vieții scrum.

La cuibul lor se-ntorc a câta oară,
Străbat istovitoare depărtări,
De zbor, dacă le-ar fi sortit să moară
N-ar zăbovi prea mult în alte țări.

În primăvară codrul fără ele
S-ar transforma pe dată-ntr-un pustiu,
Cu frunze, cu poteci, cu floricele,
Ar avea viață însă, n-ar fi viu.

Oricărei vietăți din astă lume
Sortit i-a fost s-apară pe pământ

Și să se nască într-un loc anume;
Să-i sape-ar trebui acolo și mormânt.

După un periplu poetic prin sentimente, pe acasă, urmând-o pe neliniștita poetă în căutări, acum ne găsim în satul „prea” liniștit. Este o pauză de liniște, mult dorită, dar nu sub o asemenea dorință, blestemată de soartă, înțelegem noi, după evenimente care au zdruncinat satul, în poezia

„A dispărut neliniștea din sat”.

A dispărut neliniștea
din sate
Și liniștea în ele a intrat.
Neliniștea e dusă hăt, departe,
Să caute ținutul preabogat.

Nu plecă singură cu căutatul,
Cu ea la braț nemoartea o avea
Și-acuma nu ne mai nemoare satul,
În el își țese pânze liniștea...

A fost o pauză scurtă de liniște ciudată și dezolantă în satul basarabean. Nevoile i-au îndemnat pe oameni să caute locuri mai bune. Femeile au găsit locuri de muncă spre alte zări, dar dorul de casă le macină. Copiii pe care i-au luat cu ele se găsesc acum pe drumurile de sub alte zări. Plină de tristețea știrilor sosite din Basarabia, poezia „Informații de ultimă oră” descrie duios și totodată dramatic aceste stări.

Informații de ultimă oră

Informații de ultimă oră :
Așezați în fotolii de gheață,
Vizionând știri la televizor,
Ne uităm la jurnalul de seară
Ce ne-anunță că satele mor.

Li s-au dus gospodarii în lume
Și au grijă de alte ogrăzi,
Fără porți meșterite de îngeri,
Fără uși îngropate-n zăpezi.

Iar femeile tristelor sate
Spală-n case străine ferești
Care n-au auzit niciodată
Vreo gutuie să spună povești.

Și orașele-au fost împânzite
De copii răsăriți pe ogor,
Ei plătesc să nu crape asfaltul
Pe când satele, gratis, le mor.

"Veșnicia la sat e născută",
Spus-a Blaga cel ce-a intuit
Că în secolul tehnologiei
Sfântul sat va muri pustiit.

Asezați în fotolii de gheață
Ascultăm cum la televizor
Ne anunță că, în țara noastră,
Părăsite de noi, sate mor...

Continuând lectura rămânem mereu în lumina satului îndepărtat, cu verdele lui sclipitor și sănătatea trifoiștilor. Ni se pare că a fost demult, tare demult. Poeta reușește să ne creeze acest, foarte subtil și artistic, spațiu în timp. Este poezia plină de nostalgie „N-a mai rămas nimic”.

N-a mai rămas nimic

acum, din noi,
Nici zilele de mai , nici înserarea
În care atingeam cu gândul marea
Și ne scăldam în lanuri de trifoi.

N-am mai privit cum zorii se ivesc,
Nici frunzele ce-acoperă pământul
Sau cum le mâna fără milă vântul
Și cum nu plâng atunci când putrezesc.

N-a mai plutit deasupra-mi visul tău,
Nici nu știu peste ce creștet plutește
Și-aș vrea să aflu, de-și mai amintește
De ce am fost odată, tu și eu.

Este impresionantă această durere a vetrei părăsite fără voie, a noilor știri potrivnice limbii române, a satelor rămase pustii în urma oamenilor care au luat drumul înstrăinării pentru a putea supraviețui în pace, purtând în inima lor speranța de a se reîntoarce la vatra străbună și la traiul molcoim și cîntecul doinei care i-a legănat pînă mai ieri.

SAGA PUBLISHING 2023